

OSVRTI I PRIKAZI

Znanstveno i raznoliko

Radovi Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru. Svezak 2. Zagreb - Bjelovar: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2008.

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru organizirao je 16. prosinca 2009. u Narodnoj knjižnici „Petar Preradović“ u Bjelovaru predstavljanje 2. broja časopisa *Radovi*.¹

U 2. broju časopisa (2008.) objavljeno je trinaest radova sa znanstvenog skupa koji je održan 18. listopada 2007. s temom *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost*.

Časopis su predstavili prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj Zavoda, i dva autora – dr. sc. Marinko Prka i Ilija Pejić. Osim toga, u kulturno-umjetničkom programu nastupili su učenici Ekonomske i birotehničke škole u Bjelovaru.

Sudionicima se najprije obratio prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik. U izlaganju je rekao:

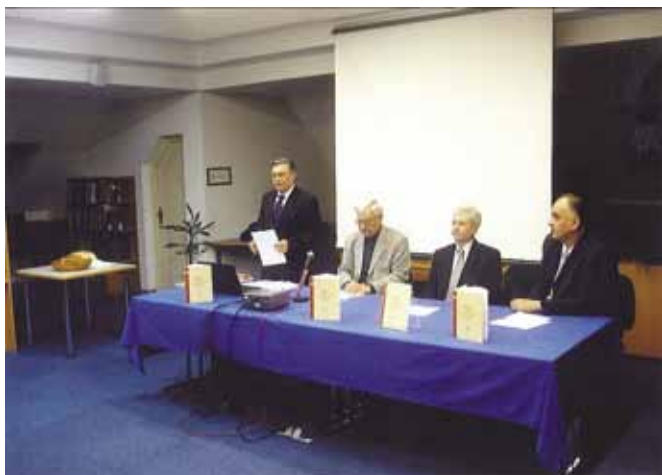
„Poštovane gospođe i gospodo,

predstavljanje drugog broja časopisa *Radovi* Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru prigoda je da se, uz ostalo, podsjetimo i na dosadašnje rezultate rada ove najmlađe Akademijine jedinice.

Naime, ugovor o osnivanju i radu Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru potpisan je početkom svibnja 2005. Malobrojni suradnici Zavoda na čelu s prof. dr. sc. Vladimirom Strugarom odmah su se prihvatili posla, tako da je već potkraj sljedeće, 2006., godine organiziran prvi znanstveni skup pod nazivom *250. obljetnica Bjelovara: izgradnja i razvoj 1756. – 2006.*, čiji su rezultati

---

¹ Časopis *Radovi* predstavljen je i u Daruvaru 24. ožujka 2010.

Predstavljanje časopisa
Radovi, br. 2, u Bjelovaru
16. prosinca 2009.

(ukupno 13 priloga) objavljeni u prvom broju zavodske edicije *Radovi* 2007. godine. Taj je broj predstavljen ovdje, u bjelovarskoj knjižnici, prošle godine. Iste te godine Zavod je pripremio drugi znanstveni skup pod nazivom *Bjelovarsko-bilogorska županija: prošlost i sadašnjost*, a 13 izlaganja s tog znanstvenog skupa objavljeno je u drugom broju *Radova*, koji večeras predstavljamo.

Međutim, radi pružanja cjelovitog uvida u dosadašnji rad Zavoda, treba spomenuti i mnoge druge projekte bjelovarskog zavoda, zahvaljujući kojima se taj zavod svrstava među najaktivnije Akademijine znanstvenoistraživačke jedinice. Tako je naprimjer u Zavodu započeo rad na znanstvenom projektu *Pregled povijesti Bjelovara od njegovog početka do kraja Domovinskog rata*, koji će po završetku biti objavljen u posebnoj monografiji. Rad na tom projektu, uključujući i tiskanje monografije, svojim je sredstvima omogućio Grad Bjelovar. Nadalje, prije dvadesetak dana Zavod je zajedno s nekoliko drugih institucija organizirao i treći znanstveni skup, ovaj put posvećen suvremenim problemima, točnije razvoju Bjelovarsko-bilogorske županije temeljenom na znanju. To je bio vrijedan pokušaj da se na regionalnoj razini prouči i opiše stanje u toj županiji s obzirom na obilježja gospodarskog, obrazovnog i kulturnog razvoja te da se ukaže na pravce razvoja županije temeljene na znanju.

Osim toga treba spomenuti i da se planira rad na projektu *Leksikon Bjelovarsko-bilogorske županije* u suradnji s Leksikografskim zavodom *Miroslav Krleža* te *Bibliografije Bjelovara*.

Za sljedeću, 2010. godinu planiran je znanstveni skup posvećen Garić-Gradu s namjerom da se znanstveno istraže vrijednosti i značenje Garić-Grada, koji se spominje još 1163. U sljedećim godinama djelatnost Zavoda usmjerit će se i na istraživanja suvremenih problema od interesa za ovo područje kao što su razvoj poljoprivrede, stočarstva i turizma te zaštita okoliša. Tako ambiciozne planove

bjelovarskog zavoda bit će moguće ostvariti samo pod pretpostavkom da se u njegov rad uključe i novi suradnici, pa je ovo i svojevrsan poziv znanstvenicima i drugim istraživačima da svoje priloge objavljuju u časopisu *Radovi*.

Potkraj mjeseca listopada ove godine u Bjelovaru je, na poziv gradonačelnika Bjelovara i župana Bjelovarsko-bilogorske županije, održana sjednica Predsjedništva Hrvatske akademije. Te se sjednice vrlo rijetko održavaju izvan Zagreba, pa taj čin treba tumačiti kao priznanje ponajprije Gradu Bjelovaru i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, koji su bili inicijatori osnivanja Akademijina zavoda u Bjelovaru, ali isto tako i priznanje dosadašnjem uspješnom radu te jedinice.

Nakraju s ponosom i zadovoljstvom želim istaknuti da opisani rad Zavoda te podrška koju on ima od Grada Bjelovara i Bjelovarsko-bilogorske županije potvrđuju da je taj zavod u samo četiri godine svojega rada opravdao potrebu svojeg osnivanja i postao inicijator znanstvenih istraživanja na području Bjelovara i njegova šireg područja.“

Dr. sc. Marinko Prka (Bjelovar) predstavio je vlastiti rad *Šumarstvo na području Bjelovarsko-bilogorske županije od njezina osnutka do danas*. Autor opisuje organizirano gospodarenje šumama od 1874. s posebnim osvrtom na organizaciju šumarstva, privatne i državne šume, razvoj šumarske znanosti, obrazovanje i operativne poslove.

Ilija Pejić (Bjelovar), autor članka *Književni život Bjelovara pedesetih godina 20. stoljeća (1945. – 1960.)*, opisao je društveno i kulturno ozračje u kojem su nastala djela poznatih i afirmiranih hrvatskih književnika (npr. Ivan Dončević, Slavko Kolar, Mato Lovrak), a potom i onih autora koji su stjecali i doživjeli književnu afirmaciju u vlastitom okruženju, ali su se izborili i za prepoznatljivo mjesto u hrvatskoj književnosti (primjerice Mato Kudumija, Zdenka Jušić-Seunik, Eduard Špoljar, Krsto Špoljar, Josip Biškup, Milan Taritaš, Vladimir Bažant i dr.).

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar predstavio je radove jedanaest autora. Doc. dr. sc. Mirela Slukan Altić (Zagreb) u radu *Povijest županijskog upravno-teritorijalnog ustroja Bjelovarsko-bilogorske županije* opisuje upravno-teritorijalni ustroj županije od 1871., kada je utemeljena Bjelovarska županija, pa sve do 1992., kada je utemeljena Bjelovarsko-bilogorska županija.

Prof. dr. sc. Mira Kolar Dimitrijević (Zagreb) opisuje prestanak rada Bjelovarsko-križevačke županije 1924. i njezin društveni i politički život kada je pripadala Osječkoj i Zagrebačkoj oblasnoj skupštini. Rad je objavljen pod naslovom *Ukinuće Bjelovarsko-križevačke županije i kako je to područje prošlo u vrijeme djelovanja Osječke i Zagrebačke oblasne skupštine 1927. i 1928. godine*.

Prof. dr. sc. Dragutin Feletar i Petar Feletar (Koprivnica) objavili su rad *Depopulacija i promjene u prostornom rasporedu stanovništva na području Bjelovarsko-bilogorske županije od 1857. do 2001. godine*. Naglašeno je da nakon 1971. započinje trend stalnog smanjivanja stanovnika, pa su mnoga, posebno seoska naselja, izložena demografskom izumiranju.

Prof. dr. sc. Jaroslav Vaculik (Pedagoški fakultet Masarykova sveučilišta u Brnu) piše o dolasku Čeha u Hrvatsku i na područje Bjelovarsko-bilogorske županije u dvadesetim godinama 19. st. te o njihovu kulturnom djelovanju. Djelo je objavljeno pod naslovom *Emigracija Čeha u Hrvatsku i njihova poslijeratna reemigracija*.

Dr. sc. Vjenceslav Herout (Darugar) u članku *Kulturno-prosojetni rad Čeha na prostoru Bjelovarsko-bilogorske županije* iscrpno opisuje kulturno djelovanje Čehā, i to radom *Češke besede*, kazališnih družina, pjevačkih zborova i nakladničkom djelatnošću (novine, knjige).

Doc. dr. sc. Dubravko Habek, dr. med. (Zagreb), rezultate istraživanja zdravstva s posebnim osvrtom na ginekologiju uobličio je u rad pod nazivom *Povijesni razvoj primaljstva, porodništva i ginekologije bjelovarskog kraja*.

Dr. sc. Goran Jakovljević (Bjelovar) analizira pojavljivanje imena Bjelovar u srednjovjekovnim pisanim i kartografskim izvorima u radu *Bjelovar u srednjovjekovnim vrelima*.

Mr. sc. Mirjana Jakčin Ivančić (Darugar) proučava povijesni razvoj vrtova u Darugaru (iz 3. i 4. st. prije Krista) i objavljuje rad *Vrtna umjetnost Darugara kroz povijest*.

Problem demografskog kretanja stanovništva potaknuo je mr. sc. Željku Štefša (Darugar) da analizira kretanje stanovništva u darugarском kraju, posvećujući posebnu pozornost razdoblju Domovinskog rata. Rad nosi naslov *Demografska kretanja stanovništva darugarског kraja u razdoblju od 1857. do 2001. godine*.

Dr. sc. Hrvoje Petrić (Zagreb) bavi se istraživanjem kontakata Stjepana Radića s nekim naseljima i osobama u sjevernom dijelu Bjelovarsko-križevačke županije (Drnje, Molve, Virje, Novigrad), gdje su počeci djelovanja Hrvatske pučke seljačke stranke. Autor je članak objavio pod naslovom *Osnivanje prvih organizacija Hrvatske pučke seljačke stranke u sjevernom dijelu Bjelovarsko-križevačke županije (1904. – 1908.)*.

O osnivanju političkih stranaka 90-ih godina 20. st., prvim demokratskim izborima i rezultatima u gradu Bjelovaru piše Željko Karaula (Bjelovar) u radu *„Demokracija je počela“ – demokratski izbori u Općini Bjelovar 1990*.

U Uredništvu su časopisa: prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, glavni i odgovorni urednik, i članovi prof. dr. sc. Vladimir Strugar, Mladen Medar, Ilija Pejić te dr. sc. Vjenceslav Herout. Radovi se referiraju na internetskom portalu RH HRČAK <http://www.hrcak.hr>.

Ovaj, 2. broj *Radova* opsega je 307 stranica. Donosi zanimljive rezultate istraživanja mnogih tema iz prošlosti i sadašnjosti Bjelovarsko-bilogorske županije. Članci su na visokoj znanstvenoj i stručnoj razini. U njemu su dva izvorna znanstvena članka, osam preglednih i tri stručna članka. Autori su dodali postojećem fondu znanja o Bjelovarsko-bilogorskoj županiji važne nove spoznaje, ali su postavili i mnoga pitanja koja će potaknuti nova istraživanja.

Vladimir Strugar